

Diskriminering och inkludering inom vården

Här kommer en lektionsplanering från oss på Sanoma!

Diskrimineringsfrågor är aktuella i hela samhället, även inom vården. I dagens allt öppnare samhälle förekommer fortfarande diskriminering mot minoritetsgrupper, som hbtqi-personer, och historiskt har situationen sett ännu värre ut. För att eleverna ska förberedas för sitt framtida yrkesliv kommer här en lektionsplanering som dels handlar om fördomar och diskriminering väldigt konkret, dels om inkludering mer teoretiskt.

Eleverna kommer under lektionen att lära sig mer om hiv, professionellt och etiskt bemötande, lagar och förordningar och om att skapa en inkluderande miljö på en vårdavdelning. Du kan välja att bara göra en eller två av uppgifterna, eftersom de inte bygger på varandra, men det optimala är att göra alla uppgifterna enligt ordningen nedan.

Kunskapsbyggande

En majoritet av de cirka 8000 personer som lever med hiv i Sverige i dag är äldre. Den behandling som finns nu gör att man kan leva ett vanligt liv, åldras normalt och vara smittfri trots att en hiv-diagnos tidigare var en dödsdom. Även om behandlingsformerna kommit långt, och trots att hiv (om det upptäcks och behandlas i tid) inte är värre än många andra sjukdomar möts många som är hivpositiva av fördomar, okunskap och i värsta fall diskriminering, även inom vård och omsorg. Detta kan få negativa konsekvenser för den hivpositiva och den vård och det bemötande som hen får. För att motverka detta är det viktigt att kunskapen om hiv ökar.

Med vänliga hälsningar,
Maria Sandum, redaktör, & Sophie Roivas, förläggare

Aktivitet – att bemöta en hivpositiv

Dela upp eleverna i grupper utifrån följande områden:

- fakta om sjukdomen (smittvägar, symtom med mera)
- historik
- bemötande och behandling av hivpositiva
- lagar och förordningar (informationsskyddighet, HSL, SoL, DO och sekretesslagen).

Låt eleverna söka reda på fakta inom sina respektive områden. Avsluta med att alla grupper får redovisa vad de hittat för information och diskutera vad eleverna lärt sig under arbetet.

Patientfall – att inkludera

En äldre gayman med akut konfusion, urinstämning på grund av förstorad prostata och som har positiv hiv-status som står på behandling kommer till avdelningen som du arbetar på. Undersköterskan som ska sätta kateter vägrar och hänvisar till att hon har barn och inte vill bli smittad och riskera att sprida hiv till sina barn.

Diskutera följande frågor i grupper och lyft vad som sagts i gruppdiskussionen i helklass. Problematisera och diskutera gärna fallet vidare i helklassdiskussionen.

- Hur ska du agera i den här situationen?
- Hur undviker du att bli smittad?
- Vilka diskrimineringsgrunder är det som blir aktuella i detta fall?
- Hur hade du bemött din kollega? Hade du anmält hen? Pratade du med hen om situationen? Tagit upp situationen med din chef?

Förklara och motivera!

Aktivitet – en inkluderande vårdavdelning

Regnbågen är ett särskilt boende för äldre som har bestämt sig för att ha en proaktiv approach för att synliggöra och inkludera hbtqi-personer som både bor på och besöker boendet. Du och dina elever sitter i planeringskommittén och ska nu tillsammans utforma en vårdavdelning som är både inkluderande och normmedveten. Fundera till exempel på saker som hur man väljer att formulera sig, vilka aktiviteter som kan erbjudas på boendet och hur man kan undvika att slentrianmässigt exkludera (att undvika att fråga om man/fru och i stället använda partner, att prata om närstående snarare än anhöriga, att undvika könsstereotypa roller med mera).

Utgå från följande punkter i er planering:

- Hur kan själva miljön bli inkluderande? Fundera till exempel på saker som konst, skyltar, badrum och gemensamma utrymmen.
- Hur kan bemötandet bli inkluderande?